

næste Dag have mistet deres Værdi paa Grund af Fremkomsten af ny Maskiner, som have gjort de andre overflødige; endvidere siger han, at disse forøgede Rustninger er ødelæggende for Folkene, at de finansielle Byrder ere i stadig Stigen, at de ere i Bund og Grund skadelige for Folkenes Velfærd, at Folkenes aandelige og fysiske Kraft, Arbejde og Kapital afledes for største Delen fra deres naturlige Bestemmelse og anvendes i uproduktive Øjemed, at den nationale Kultur, Videnskabens Fremskridt, Frembringelse af Værdier ere fuldstændig lammede i deres Udvikling. Det er Czarens Ord, jeg her citerer, og de godtgøre jo, at han var af den Mening i 1898, at selv de store Lande skulle betydelig ned med deres Udgifter til Militærvæsenet.

Nu staa vi her over for et Forslag, der Gang efter Gang har været forelagt dette Ting, og for hvilket de tidligere Krigsministre have haft akkurat den samme Motivering, og nu mener den ærede Ordfører for Flertallet, at man med nogle faa Bemærkninger kan, om jeg saa maa sige, vende Taktikken og sige om dette Lovforslag, som man tidligere ikke vilde have en Smule med at bestille, at nu, da Ministeren gør Krav paa det, er det politisk nødvendigt at gennemføre det. Jeg kan, som sagt, ikke forstaa denne Betragtning og vil ogsaa haabe, at en Del af det ærede Medlems Meningsfæller ikke ville kunne følge ham.

Jeg kommer i Tanker om en Korrespondance, som en af vore Partifæller har tilsendt vor Provinspresse om et Besøg hos Krupp i Essen. Han var kommen derind forklædt som Arbejder og havde set Etablissementet, og det er ret interessant at læse hans Beskrivelse. En Arbejder tillige med forskellige Funktionærer føre ham om og vise ham, hvorledes Projektørernes Størrelse og Kanonernes Kraftudvikling er forøget Tid efter anden. De ere stillede op i Række fra den første Kanon, der blev lavet af gamle Krupp, indtil de mest moderne. Noget derfra har Krupp opstillet de forskellige Pansere fra det først opfundne til det sidste, der er opfundet, og der har man en Illustration til Czarens Reskript. Det er virkelig saaledes, at saa

saare Hr. Krupp har opfundet en bedre Kanon, sendes der Bud Verden rundt til Regeringerne om, at nu maa de endelig gøre deres Bestillinger, for nu haster det, det er det sidst opfundne og det bedste Mordvaaben, der nu eksisterer. Nogen Tid efter lader han sine Teknikere gøre Forsøg med at opfinde et endnu bedre Panser. Det lykkes, og straks udbasunes det Verden over; at nu er der opfundet et Panser, som den sidst opfundne Kanon ikke kan bryde igennem. Det er den Svikmølle, vi ere inde i, og som ogsaa Czaren har Øjet aabent for i sit Reskript. Det er sørgeligt, hvis de store Lande skulle danse med i denne Krigsdans, der sluger det meste af deres Indtægter, og vi — det lille Land — ere for saa vidt heldigt stillede, som vi ikke behøve at danse med.

Jeg har ligeledes den Opfattelse, at der ikke i dette Øjeblik er krigerske Udsigter i Europa. Jeg tror ikke, der er Udsigt til nogen lang eller stor Krig i Øjeblikket. At de store Stater ligge og slaas for at tiltvinge sig Herredømmet i deres Kolonier, er rigtigt nok, men jeg tror, de af andre Grunde ville betænke sig paa at lade Krigens Fakkell blusse op inden for Europas Rammer. Jo længere vi komme frem, jo mere Arbejderpartiet Landene over, Socialdemokratiet og den humane Verdensanskuelse vinder Indgang, desto farligere bliver det for de enkelte Stater at gaa til Krigserklæringer. Jeg tror, den Tid er forbi, da man alvorlig drøftede, selv i meget dygtig redigerede Tidsskrifter, saadanne Ord, som Moltke fremkom med i Begyndelsen af 80erne — i 1881, tror jeg det var — som lød saaledes — idet han stærkt roste Krigen — at Krigen var et Element i Guds Verdensorden, og uden Krigen vilde denne Verdensorden forraadne; endvidere føjer han til, at den er en Kilde til Fremavling af Menneskets ædleste Dyder. Jeg siger, at Feltmarskal Moltkes Ord, der den Gang blev drøftede, særlig i Pressen og Tidsskrifter, have ingen god Kurs mere; ingen fornuftig Mand eller Kvinde tror paa, at det er gennem Krigen, Menneskets ædleste Dyder fremspringe. Enhver, der blot læser lidt om Krigen, ved, at den avler blot Raahed og Babarisme.